

ای پسر، من از رسول الله صلی الله علیه وسلم شنیدم که فرمود: «بدترین سرپرست ها، کسانی هستند که به زبردستان خود ستم می کنند». پس مراقب باش که از آن ها نباشی.

عائذ بن عمرو رضی الله عنه نزد عبیدالله بن زیاد رفت و گفت: ای پسر، من از رسول الله صلی الله علیه وسلم شنیدم که فرمود: «إِنَّ شَرَّ الرَّعَاءِ الْخَطْمَةُ»: «بدترین سرپرست ها، کسانی هستند که به زبردستان خود ستم می کنند». پس مراقب باش از آنها نباشی. ابن زیاد به عائذ رضی الله عنه گفت: بنشین؛ به راستی تو از اصحاب دون پایه ی محمد هستی. (نه از اصحاب برجسته اش). عائذ رضی الله عنه فرمود: آیا هیچ فرومایه ای در میان اصحاب محمد صلی الله علیه وسلم وجود داشت؟! بلکه فرومایگان در نسل های پس از ایشان و در میان کسانی جز صحابه ظهور کردند.

[صحیح است] [به روایت مسلم]

عائذ بن عمرو رضی الله عنه درحالی نزد عبیدالله بن زیاد می رود که عبیدالله بعد از پدرش امیر عراق می باشد؛ و به وی می گوید: من از رسول الله صلی الله علیه وسلم شنیدم که فرمود: «إِنَّ شَرَّ الرَّعَاءِ الْخَطْمَةُ»: «بدترین سرپرست ها، کسانی هستند که به زبردستان خود ستم می کنند». و «الخطمة»: عبارت است از کسی که رفتار بدی با شتران دارد و آنها را بسیار خسته می کند. ضرب المثلی است برای والی و سرپرست بد؛ و با آن از کسی تعبیر می شود که ظلم می کند و رحم و مهربانی ندارد. و اینکه در روایت آمده است: «پس مراقب باش که از آنها نباشی» سخن عائذ و نصیحت او برای ابن زیاد است. اما پاسخ ابن زیاد چنین است: «به راستی تو از اصحاب دون پایه ی محمد هستی». یعنی تو از فاضلان و علمای اصحاب و اصحابی نیستی که مرتبه و جایگاهی دارند؛ بلکه در میان آنها از فرومایگان هستی. این بود که عائذ رضی الله عنه در پاسخ فرمود: «آیا هیچ فرومایه ای در میان اصحاب محمد صلی الله علیه وسلم وجود داشت؟! بلکه فرومایگان در نسل های پس از ایشان و در میان کسانی جز صحابه ظهور کردند». این جمله از بهترین سخنان و دقیق ترین و راست ترین آنان است که هر مسلمانی بدان باور دارد؛ چون صحابه رضی الله عنهم همگی برگزیدگان مردم و بزرگان امت بودند و از همه ی کسانی که بعد از ایشان آمدند، بهتر؛ همگی عادل و الگو بوده و فرومایه و دون مایه ای در میان آنها نبوده است؛ بلکه فساد و تباهی از سوی کسان پس از ایشان بروز نمود و در میان آنها بوده است.

<https://sunnah.global/hadeeth/fa/show/3532>